

Bela krajina
SRČNIH LJUDI

Podnebne spremembe in turizem v Beli krajini

november 2025

Podnebne spremembe že danes pomembno preoblikujejo naravne in družbene procese, v prihodnjih desetletjih pa bodo njihove posledice še izrazitejše. Turizem kot dejavnost, ki je neposredno odvisna od naravnega okolja, podnebnih razmer in kakovosti prostora, sodi med sektorje, ki se bodo morali najhitreje in najučinkoviteje prilagoditi novim razmeram.

Bela krajina – destinacija, prepoznavna po neokrnjeni naravi, reki Kolpi, bogati kulturni dediščini in vrhunskih lokalnih pridelkih – se v tem kontekstu sooča tako s tveganji kot tudi s priložnostmi.

Dokument povzema ključne ugotovitve iz Ocene podnebnih sprememb do sredine 21. stoletja za območje Bele krajine (ARSO, 2021) ter smernice Slovenske turistične organizacije – Vodnik po podnebnih spremembah (STO, 2024). Dokument je nastal v skladu s Strategijo razvoja turizma v destinaciji Bela krajina 2024-2029 in je opredeljen v Politiki 3: Zelena destinacija, ukrep 3.5.1.

Analiza prikazuje, kako se bodo podnebne razmere spreminjale, kako bodo vplivale na turistično ponudbo destinacije ter katere ukrepe lahko lokalni turistični deležniki sprejmejo za zmanjšanje ranljivosti in izkoriščanje novih razvojnih možnosti.

Namen dokumenta je celostno osvetliti vplive podnebnih sprememb na Belo krajino ter ponuditi konkretne usmeritve za oblikovanje odporne, trajnostne in dolgoročno konkurenčne turistične destinacije.

V času, ko so okoljski izzivi vse bolj prisotni, predstavlja pravočasno prilagajanje pomemben temelj za ohranjanje kakovosti prostora, zadovoljstva obiskovalcev in blaginje lokalne skupnosti.

Tveganja za turizem

Na podlagi analize dokumenta 'Ocena podnebnih sprememb do sredine 21. stoletja za območje Bele krajine (ARSO, 2021)' in smernic 'Slovenske turistične organizacije – Vodnik po podnebnih spremembah (STO, 2024)' lahko izpostavimo več ključnih tveganj:

Dvig temperatur: Povprečna letna temperatura se bo do sredine stoletja dvignila za približno 2 °C, kar bo povzročilo pogostejše vročinske valove in povečano toplotno obremenitev. Posledice dviga temperature:

-
-
-
1. migracija turistov iz mediterana v višje kraje in s tem večanje števila obiskovalce v destinaciji
 2. večja energetska poraba v tur. gospodarstvu zaradi ohlajanja/ stroški turizma se povečujejo
 3. višje temperature kopalnih in ostalih voda (posledično tudi primanjkovalje kisika v stoječih vodah - slabšanje samočistilne sposobnost), pojav cianobakterij, odvrčanje turistov

Spomladanske pozebe: Kljub rahlemu zmanjšanju števila dni s pozebo ostaja tveganje za nenadne pozebe, ki lahko vplivajo na sadjarstvo, vinogradništvo in s tem povezano turistično ponudbo.

Poletne suše: Padavine se bodo poleti zmanjšale (za 4 do 20 %), kar lahko vpliva na vodne vire, predvsem reko Kolpo, ter zmanjša privlačnost rekreacije in naravnih doživetij. Ranljivost manjših ekosistemov in izumiranje živalskih in rastlinskih vrst / upad turistične ponudbe v destinaciji. Daljša sušna obdobja pomenijo tudi večjo porabo vode v tur. gospodarstvu in s tem večje stroške.

Suše povzročajo ranljivost mokrotnih in rečnih ekosistemov, ki so del turistične ponudbe, kar lahko povzroči njen upad.

Izguba snežne odeje: Število dni s snežno odejo se bo zmanjšalo za 7–10 dni, kar vpliva na zimske aktivnosti v višje ležečih območjih. Sezona smučarskega turizma se zmanjšuje.

Povečana pogostost ekstremnih vremenskih dogodkov: Močnejša neurja, nalivi, suše, erozija in poplave bodo povečali negotovost poslovanja v turističnem sektorju in varnosti gostov.

Spremembe v vegetacijskem ciklu: Daljša rastna sezona in spremembe v fenologiji rastlinstva lahko vplivajo na videz krajine in avtentičnost naravnih doživetij. Širjenje tujerodnih vrst, ki so prilagojene na višje temperature in s tem uničevanje krajinske slike destinacije kar posledično povzroča upad turizma.

Posledice za turizem v Beli krajini

Vročinski valovi bodo zmanjšali privlačnost poletnih aktivnosti na prostem, zato bo treba ponudbo časovno prilagoditi (jutranje in večerne aktivnosti).

Suše, nizek vodostaj in višje temperature vode lahko zmanjšajo privlačnost reke Kolpe za kopanje in vodne športe, vendar se lahko razvijejo novi produkti, povezani z naravno in kulturno dediščino ob reki.

Krajina se bo spremenila – daljša vegetacijska sezona in toplejše podnebje bodo vplivali na značaj narave in kmetijsko dejavnost.

Obdobja z manj padavin bodo povečala pomen upravljanja z vodnimi viri in zeleno infrastrukturo.

Bela krajina se lahko pozicionira kot destinacija, ki ponuja mir, pristnost in naravno ravnovesje v času podnebnih sprememb.

Priložnosti

Podaljšanje turistične sezone: Toplejše pomladi in jeseni omogočajo razvoj celoletnih turističnih produktov.

Daljša vegetacijska sezona: Omogoča bogatejšo ponudbo lokalnih pridelkov in razvoj kulinaričnega, agro- in vinsko-doživljajskega turizma.

Zmanjšano število dni s pozebo: Stabilnejše razmere za vinogradništvo in sadjarstvo pomenijo bolj zanesljivo osnovo za gastronomsko in festivalsko ponudbo.

Preusmeritev zimskega turizma: Zmanjšanje snežne odeje omogoča razvoj zimskih aktivnosti, ki niso odvisne od snega.

Razvoj naravi prijaznih oblik turizma: Bela krajina ima potencial, da postane zgled butične in podnebno odporne destinacije.

Ukrepi za prilagajanje turističnega sektorja destinacije Bela krajina

V skladu s priporočili ARSO in smernicami Slovenske turistične organizacije (2024) so ključni ukrepi naslednji:

1. Trajnostna infrastruktura

Uporaba naravnih, lokalnih materialov in arhitekturnih rešitev, ki omogočajo senčenje in naravno prezračevanje. Kakovostna izolacija prostora, izogibanje klimatskim napravam. Pravilna temperatura v sobah naj bo med 20-21°C. Vsaka stopinja manj zmanjšuje stroške ogrevanja za 6%).

Povsod namestite varčne žarnice. Namestite sisteme za avtomatični izklop elektrike, ko gost zapusti sobo.

Zbiranje in uporaba deževnice ter učinkovito ravnanje z vodo v času suš. Kakovostna vodna napeljava brez vodnih in toplotnih izgub. Namestiti opozorila, naj gost varčuje z vodo (z razlago skrbi za okolje). Enako velja za vsakodnevno menjanje brisač.

Uvajanje obnovljivih virov energije, kot so sončne celice in električne polnilnice za avtomobile in kolesa v središču mest. Turistom ponudite kolesa ali minibusse za lokalni prevoz oziroma jih ne spodbujati k rabi osebnih avtomobilov. Promovirati peš izlete v okolico.

Uporaba energijsko varčnih aparatov razreda A in A+. Omogočite turistom ločevanje odpadkov.

2. Diverzifikacija turistične ponudbe

Razvoj celoletnih produktov, kot so kulinarčni, kulturni in pohodniški/kolesarski turizem.

Povečanje spomladnih in jesenskih doživetij, povezanih z vinogradništvom, zeliščarstvom in lokalno kulinariko (Odprta vrata Bele krajine).

Spodbujanje/ohranjanje Okusov Bele krajine kot povezovanja turističnih ponudnikov z lokalnimi pridelovalci hrane in vina.

3. Prehrana turistov

Naj bo več hrane rastlinskega izvora kot živalskega izvora. Ponuditi hrano lokalnega izvora, sezonsko sadje in zelenjavo.

Trgovcem dajmo vedeti, da imamo rajši izdelke, ki prepotujejo najkrajšo možno pot. Prodaja samo točenih in ustekleničenih pijač (nikakor pločevnik in plastenk) domačega oz. slovenskega izvora.

Postreči čim manj embaliranih izdelkov npr. pri zajtrkih (maslo, marmelada, siri, paštete, salame, ipd.)

4. Prilagoditev turizma ob vodi

Ureditev dostopnih točk ob Kolpi z materiali, odpornimi na erozijo in poplave.

Izdelava analize vpliva turizma na reko Kolpo.

Razvoj in usmerjanje v doživetja, ki niso odvisna od sezone in vodostaja.

5. Ohranjanje in interpretacija narave

Vključitev podnebnih sprememb in naravnih danosti v turistično interpretacijo – npr. zeleno doživetje Suhi kras in voda.

Vzpostavitev tematskih poti, ki obiskovalcem predstavijo vplive podnebnih sprememb in prilagajanje narave.

6. Ozaveščanje in izobraževanje

Organizacija usposabljanj za turistične delavce o prilagajanju na podnebne spremembe.

Aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva, ponudnikov in pridelovalcev v pripravo produktov povezanih s prilagajanjem.

Organizacija destinacijskih dogodkov v skladu s trajnostnimi smernicami.

Uvedba iniciativ za uravnavanje ogljičnega odtisa do konca leta 2026.

7. Certifikati in trženje

Pridobitev in promocija ponudnikov z zelenimi certifikati (npr. Slovenia Green).

Spodbujati ponudnike k trajnostnem poslovanju in pridobivanju mednarodnih certifikatov.

Vključevanje prilagajanja na podnebne spremembe v zgodbo destinacije – Bela krajina kot podnebno odporna in trajnostna destinacija.

Podnebne spremembe bodo imele na Belo krajino večplastne učinke. Območje se bo soočalo z višjimi temperaturami, sušami in spremenjenimi padavinskimi vzorci, vendar hkrati pridobiva nove priložnosti za razvoj trajnostnega, podnebno odpornega turizma.

Ključ do uspeha bo v pravočasnem prilagajanju, ozaveščanju, sodelovanju lokalne skupnosti in vključevanju načel trajnostnega razvoja v vse ravni turistične ponudbe.

Bela krajina lahko postane zgled destinacije, ki se zaveda vplivov podnebnih sprememb in jih zna pretvoriti v svojo konkurenčno prednost – v zgodbo o povezanosti med človekom, naravo in odgovornim turizmom.

